

Kısaca Konu Başlıkları gizle

- 1- Ege Göçleri
- 2- İlk Çağ'da Yahudi Sürgünleri
- 3- İlk Hristiyanların Roma Baskısından Kaçmaları

Göçler insanlık tarihinin önemli olaylarından biridir. Gerek Tarih Öncesi gerekse Tarih Devirlerinde insan toplulukları **iklim** değişiklikleri ve savaşlar gibi nedenlerle kitlesel olarak göç etmek zorunda kalmışlardır.

İlk olarak insan toplulukları Kuzey Kutbu'ndaki buzulların etkisiyle güneye doğru göç etmiş, havaların ısınmasıyla da tekrar kuzeye doğru hareket etmişlerdir. Afrika'nın kuzey kesimlerindeki kuraklıktan kaçan insanlar ise Nil Vadisi'ne yönelmişlerdir.

Göç hareketleri tarihin akışını değiştirecek ölçüde önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Göçler nedeniyle parçalanmış imparatorlukların yerine yeni devletler kurulmuş; kavimler siyasi, ekonomik, kültürel alanlarda birbirleriyle etkileşim içine girmişlerdir.

1- Ege Göçleri

İlk Çağ'da görülen en büyük göç hareketleri MÖ XIII. yüzyılın sonlarından itibaren başlayan Ege Göçleridir. Ege Göçleri, Doğu Avrupa'da yaşayan kavimlerin kıtlık nedeniyle geçim imkânını kaybetmesi üzerine başladı. Söz konusu kavimlerden İlliryalılar İtalya'ya göç ettiler.

Dorlar ise Balkanlar üzerinden Yunanistan'a girdiler. Dağlık arazilerin geniş yer tuttuğu Yunanistan tarıma elverişli toprakların ve su kaynaklarının kıt olduğu bir ülkeydi. Burada yaşayan kavimler Dorların baskılarından kurtulmak ve daha elverişli bölgelere yerleşmek amacıyla Yunanistan'ın Ege kıyılarından ayrıldılar. Böylece "Deniz Kavimleri" adını alarak bolluk memleketleri dedikleri Anadolu, Kıbrıs, Suriye ve Mısır'a doğru ilerlediler.

İlk Çağ'da Ege havzasında meydana gelen belli başlı göç hareketleri

Ege Göçleriyle gelen kavimlerin saldırılarıyla başta Anadolu olmak üzere Doğu Akdeniz kıyılarındaki yerleşmeler yağma ve tahrip edildi. Bu dönemde Anadolu'da 500 yıl kadar hüküm süren güçlü Hitit Devleti yıkılırken onun yerini kültürel bakımdan daha geri olan kavimlerin kurduğu küçük devletler aldı.

Kavimlerin ele geçirmek istediği ülkeler arasında kıtlığın yaşanmadığı Mısır da vardı. Ancak Mısır Devleti aldığı savunma tedbirleriyle buna izin vermedi. Kavimlerin büyük bölümü Mısırlılar ile girdikleri mücadelede yenilerek memleketlerine dönerken geride kalanlar vergi ödemek şartıyla Mısır firavunu tarafından sınır boylarına yerleştirildiler. Doğu Akdeniz kıyılarına gelen kavimlerden bazıları da kıyıya çıktıkları yerlerde tutunmayı başardılar.

Bunlardan Filistler bugünkü Filistin'in güneyine, Zakkalar ise kuzeyine yerleştiler. Ege Göçleri devam ederken Anadolu başka bir kavmin göç hareketine daha sahne oldu. Bunlar Balkanlar üzerinden kara yolu ile gelen ve Marmara Denizi kıyılarına yerleşen Traklar idi.

Bu PDF içerik konuanlatimi.net sitesine aittir ve farklı bir web sitesinde tıklanabilir kaynak link verilmeden paylaşılması / görüntülenmesi yasaktır.

İlk Çağ'da meydana gelen önemli göç hareketlerinden bir diğeri, İç Asya'da yaşayan Türk topluluklarının iklim değişikliğine bağlı olarak ortaya çıkan geçim sıkıntısı nedeniyle yaptıkları göçlerdir.

Türkler, MÖ XVI. yüzyıldan itibaren ana yurtları olan Orta Asya'dan çıkarak Çin, Hindistan, Ön Asya, Kuzey Afrika ve Avrupa'ya doğru yer değiştirdiler. Göç eden Türk toplulukları yerleştikleri bölgelerde devletler kurarak Türk kültürünün yayılmasını sağladılar. Karşılaştıkları topluluklarla kültürel etkileşim içine giren Türkler, onlara atı evcilleştirmeyi, madenleri işlemeyi, besinleri saklamayı ve dokumacılığı öğrettiler. Ayrıca devlet yönetimi ve ordu teşkilatı konularında da örnek oldular.

Tarihte ekonomik nedenlerden kaynaklanan göçlerin yanı sıra dinî ve siyasi nedenlere dayanan göç hareketlerine de rastlanır. Bu tür göçler, genellikle yeni kurulan bir yönetimin eski rejime bağlı olanları ülkeden çıkarması şeklinde gerçekleşir. Göçler bazen de yeni bir dinin doğup yayılmasıyla ilişkili olarak ortaya çıkar.

Böyle durumlarda eski dinin temsilcileri çıkarılmaları kaybedecekleri düşüncesiyle yeni dinin yayılışını önlemek için her yola başvurabilirler. Dinî inançları nedeniyle baskıya uğrayarak kendiliğinden yer değiştirmek zorunda kalan ya da sürgün edilen ilk topluluklardan biri Yahudilerdir.

2- İlk Çağ'da Yahudi Sürgünleri

Yahudilere ilişkin en eski tarihî bilgiler büyük ölçüde Yahudilerin kutsal kitabı Tevrat'a dayanır. Buna göre İsrailoğullarından geldiklerine inanan Yahudiler, Mısır'da yaşadıkları sırada dinî inançları nedeniyle firavunun baskısına uğradılar. Ardından da peygamberleri Hz. Musa'nın liderliğinde bu ülkeden ayrıldılar.

İsrailoğulları çölde kırk bir yıl dolaştıktan sonra bugünkü Filistin topraklarında İsrail Krallığı adıyla bir devlet kurdular. Bu devlet Hz. Süleyman'ın ölümünden sonra İsrail ve Yahuda Devletleri olmak üzere ikiye ayrıldı (MÖ 933). Bunlardan kuzeydeki İsrail Devleti, MÖ 722 yılında Mezopotamya'dan gelen Asurlular tarafından yıkıldı. İsrail halkı ise İran içlerine ve Irak'ın kuzey bölgelerine sürgün edildi.

İlk Çağ'da Yahudi sürgünleri

İsrail Devleti'nin yıkılmasından sonra güneydeki Yahuda Devleti bir süre Asurlulara bağlı bir devlet olarak yaşadı. MÖ 586'da da Babil Kralı II. Nabukadnezar tarafından işgal edildi. İşgal sırasında Yahudilerin kutsal saydığı Süleyman Mabedi yıkıldı. Yoksulların ve çiftçilerin dışındakiler ise Babil'e sürgün edildi.

Babil sürgünü sırasında Yahudiler dinî kimliklerini ve eski yurtlarına dönme umutlarını korudular. Perslerin MÖ 539 yılında Babil Devleti'ni yıkmasıyla tutsaklıktan kurtulan Yahudiler Yahuda bölgesine gelerek mabetlerini yeniden inşa ettiler. Bölgenin MÖ 333'te Büyük İskender tarafından ele geçirilmesinin ardından önce İskender sonra da Roma İmparatorluklarının egemenliği altına girdiler.

Yahudiler Roma idaresi altındaki ilk yıllarında rahat bir yaşam sürdürdüler. Bölgeye atanan yeni Roma valisinin kendilerinden yüksek vergiler alması ve haksız yönetimi üzerine de isyan ettiler. MS 66 yılında başlayan bu isyan 70 yılında Kudüs'ü işgal eden Roma kuvvetlerinin Süleyman Mabedi'ni yıkmasıyla sona erdi.

İsyanın bastırılması sırasında Yahudilerin pek çoğu hayatını kaybederken bir kısmı da köleleştirilerek Filistin'den uzaklaştırıldı. Yahudilerin Roma'ya karşı ikinci büyük

ayaklanması MS 132 yılında başladı. Ayaklanma bastırıldıktan sonra çok sayıda Yahudi, topraklarından ayrılmak zorunda kaldı. Kalanlar da imparatorluğun uzak köşelerine sürüldü ve bunların bir daha Filistin'e dönmeleri yasaklandı.

3- İlk Hristiyanların Roma Baskısından Kaçmaları

İlk Çağ'da dinî inançları nedeniyle baskıya uğrayan bir diğer topluluk Hristiyanlar oldu. Hristiyanlığın peygamberi Hz. İsa, İmparator Avgustus zamanında bir Roma eyaleti olan Filistin'de dünyaya geldi. Hz. İsa'nın ahiret inancına dayanan Hristiyanlığı yayması Yahudiler ve Romalılar tarafından tepkiyle karşılandı. Çünkü çok tanrılı dine inanan Romalılara göre bütün hayat ve mutluluk bu dünyadaydı.

Diğer yandan Roma siyasi ve sosyal eşitsizlikler üzerine kurulmuş, güçlü olanın zayıfları hegemonyası altına aldığı bir imparatorluktu. Bu nedenle Roma makamları Hristiyanlığın eşitlikçi ilkelerini kendileri için tehlikeli buldular. İmparatorluktaki siyasi ve sosyal dengeleri bozabileceğini düşünerek Hristiyanlığın yayılışını önlemeye çalıştılar. Ancak bu dinin Hz. İsa'dan sonra da yayılışını durduramadılar.

Hz. İsa'dan sonra Hristiyanlığı yayma görevi havarileri tarafından üstlenildi. Havari Aziz Paulus Hristiyanlığın evrensel bir din olduğunu söyleyerek yalnızca İbranilere ait olan Yahudiliği reddetti. Bunun üzerine kendisi ile birlikte ilk Hristiyanlar Yahudiler tarafından Kudüs'ten sürgün edildi. Paulus Kudüs'ten ayrıldıktan sonra çıktığı misyonerlik gezileriyle Hristiyanlığın Anadolu ve Yunanistan'da yayılmasını sağladı.

Ancak Roma'ya geldiği sırada burada öldürüldü. Hristiyanlık ilk zamanlarda özellikle köleler ve fakir halk kitleleri arasında yayıldı. Hristiyanların her geçen gün çoğalmasına bağlı olarak Romalıların baskıları da arttı. Kiliseler yıkılarak Hristiyanların ibadet amacıyla bir araya gelmeleri yasaklandı. Hristiyanlar büyük katliamlara uğradı.

Bunun üzerine Hristiyanlar merkezî otoritenin güçlü olduğu kentlerden kaçarak başta Kapadokya olmak üzere Anadolu'nun kırsal kesimlerindeki mağaralara ve korunaklı yerlere sığındılar. Hristiyanlık **zaman** içinde asiller sınıfı arasında da yayılmaya başladı.

Bunun üzerine Romalı yöneticiler bütün yasaklamalara rağmen Hristiyanlığı ortadan kaldıramayacaklarını görerek tutumlarını değiştirme gereği duydular. Bu konuda ilk adımı atan İmparator Konstantin MS 313 yılında yayımladığı Milano Fermanı'yla Hristiyanlığı serbest bıraktı.

Ayrıca 325 yılında İznik Konsülünü toplayarak Hristiyanlık içindeki tartışmalı konuları

çözümüne kavuşturdu. Böylece IV. yüzyılda Roma İmparatorluğu'nun Hristiyanlığı resmî din olarak kabul etmesinin önünü açtı.

Tarih Bilimi Ders Notları